ShAkambhari Mahatmya athavA shatAkShIcharitravarNanaM

શાકમ્ભરીમાહાત્મ્ય અથવા શતાક્ષીચરિત્રવર્ણનમ્

Document Information

Text title : shAkambharI or shatAkShI mAhAtmya

File name : shAkambharIshatAkShImAhAtmya.itx

Category : devii, shAkambharI, devI, mAhAtmya

Location : doc_devii

Transliterated by : Vishwas Bhide vrbhide at rediffmail.com

Proofread by : Vishwas Bhide, PSA Easwaran

Description/comments : devIbhAgavata Mahapuran skandha 7 adhyAya 28

Acknowledge-Permission: http://satsangdhara.net

Latest update : August 4, 2018

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

September 16, 2023

sanskritdocuments.org

શાકમ્ભરીમાહાત્મ્ય અથવા શતાક્ષીચરિત્રવર્ણનમ્

જનમેજય ઉવાચ -
વિચિત્રમિદમાખ્યાનં હરિશ્ચન્દ્રસ્ય કીર્તિતમ્ ।
શતાક્ષીપાદભક્તસ્ય રાજર્ષેર્ધાર્મિકસ્ય ચ ॥ ૧॥

શતાક્ષી સા કુતો જાતા દેવી ભગવતી શિવા ।
તત્કારણં વદ મુને સાર્થકં જન્મ મે કુરુ ॥ ૨॥

કો હિ દેવ્યા ગુણાઞ્છૃણ્વંસ્તૃપ્તિં યાસ્યતિ શુદ્ધધીઃ ।
પદે પદેઽશ્વમેધસ્ય ફલમક્ષય્યમશ્નુતે ॥ ૩॥

વ્યાસ ઉવાચ -
શ‍ૃણુ રાજન્ પ્રવક્ષ્યામિ શતાક્ષીસમ્ભવં શુભમ્ ।
તવાવાચ્યં ન મે કિઞ્ચિદ્દેવીભક્તસ્ય વિદ્યતે ॥ ૪॥

દુર્ગમાખ્યો મહાદૈત્યઃ પૂર્વં પરમદારુણઃ ।
હિરણ્યાક્ષાન્વયે જાતો રુરુપુત્રો મહાખલઃ ॥ ૫॥

દેવાનાં તુ બલં વેદો નાશે તસ્ય સુરા અપિ
નઙ્ક્ષ્યન્ત્યેવ ન સન્દેહો વિધેયં તાવદેવ તત્ ॥ ૬॥

વિમૃશ્યૈતત્તપશ્ચર્યાં ગતઃ કર્તું હિમાલયે ।
બ્રહ્માણં મનસા ધ્યાત્વા વાયુભક્ષો વ્યતિષ્ઠત ॥ ૭॥

સહસ્રવર્ષપર્યન્તં ચકાર પરમં તપઃ ।
તેજસા તસ્ય લોકાસ્તુ સન્તપ્તાઃ સસુરાસુરાઃ ॥ ૮॥

તતઃ પ્રસન્નો ભગવાન્ હંસારૂઢશ્ચતુર્મુખઃ ।
યયૌ તસ્મૈ વરં દાતું પ્રસન્નમુખપઙ્કજઃ ॥ ૯॥

સમાધિસ્થં મીલિતાક્ષં સ્ફુટમાહ ચતુર્મુખઃ ।
વરં વરય ભદ્રં તે યસ્તે મનસિ વર્તતે ॥ ૧૦॥

તવાદ્ય તપસા તુષ્ટો વરદેશોઽહમાગતઃ ।
શ્રુત્વા બ્રહ્મમુખાદ્વાણીં વ્યુત્થિતઃ સ સમાધિતઃ ॥ ૧૧॥

પૂજયિત્વા વરં વવ્રે વેદાન્દેહિ સુરેશ્વર ।
ત્રિષુ લોકેષુ યે મન્ત્રા બ્રાહ્મણેષુ સુરેષ્વપિ ॥ ૧૨॥

વિદ્યન્તે તે તુ સાન્નિધ્યે મમ સન્તુ મહેશ્વર ।
બલં ચ દેહિ યેન સ્યાદ્દેવાનાં ચ પરાજયઃ ॥ ૧૩॥

ઇતિ તસ્ય વચઃ શ્રુત્વા તથાસ્ત્વિતિ વચો વદન્ ।
જગામ સત્યલોકં તુ ચતુર્વેદેશ્વરઃ પરઃ ॥ ૧૪॥

તતઃ પ્રભૃતિ વિપ્રૈસ્તુ વિસ્મૃતા વેદરાશયઃ ।
સ્નાનસન્ધ્યાનિત્યહોમશ્રાદ્ધયજ્ઞજપાદયઃ ॥ ૧૫॥

વિલુપ્તા ધરણીપૃષ્ઠે હાહાકારો મહાનભૂત્ ।
કિમિદં કિમિદં ચેતિ વિપ્રા ઊચુઃ પરસ્પરમ્ ॥ ૧૬॥

વેદાભાવાત્તદસ્માભિઃ કર્તવ્યં કિમતઃ પરમ્ ।
ઇતિ ભૂમૌ મહાનર્થે જાતે પરમદારુણે ॥ ૧૭॥

નિર્જરાઃ સજરા જાતા હવિર્ભાગાદ્યભાવતઃ ।
રુરોધ સ તદા દૈત્યો નગરીમમરાવતીમ્ ॥ ૧૮॥

અશક્તાસ્તેન તે યોદ્ધું વજ્રદેહાસુરેણ ચ ।
પલાયનં તદા કૃત્વા નિર્ગતા નિર્જરાઃ ક્વચિત્ ॥ ૧૯॥

નિલયં ગિરિદુર્ગેષુ રત્નસાનુગુહાસુ ચ ।
સંસ્થિતાઃ પરમાં શક્તિં ધ્યાયન્તસ્તે પરામ્બિકામ્ ॥ ૨૦॥

અગ્નૌ હોમાદ્યભાવાત્તુ વૃષ્ટ્યભાવોઽપ્યભૂન્નૃપ ।
વૃષ્ટેરભાવે સંશુષ્કં નિર્જલં ચાપિ ભૂતલમ્ ॥ ૨૧॥

કૂપવાપીતડાગાશ્ચ સરિતઃ શુષ્કતાં ગતાઃ ।
અનાવૃષ્ટિરિયં રાજન્નભૂચ્ચ શતવાર્ષિકી ॥ ૨૨॥

મૃતાઃ પ્રજાશ્ચ બહુધા ગોમહિષ્યાદયસ્તથા ।
ગૃહે ગૃહે મનુષ્યાણામભવચ્છવસઙ્ગ્રહઃ ॥ ૨૩॥

અનર્થે ત્વેવમુદ્ભૂતે બ્રાહ્મણાઃ શાન્તચેતસઃ ।
ગત્વા હિમવતઃ પાર્શ્વે રિરાધયિષવઃ શિવમ્ ॥ ૨૪॥

સમાધિધ્યાનપૂજાભિર્દેવીં તુષ્ટુવુરન્વહમ્ ।
નિરાહારાસ્તદાસક્તાસ્તામેવ શરણં યયુઃ ॥ ૨૫॥

દયાં કુરુ મહેશાનિ પામરેષુ જનેષુ હિ ।
સર્વાપરાધયુક્તેષુ નૈતચ્છ્લાઘ્યં તવામ્બિકે ॥ ૨૬॥

કોપં સંહર દેવેશિ સર્વાન્તર્યામિરૂપિણિ ।
ત્વયા યથા પ્રેર્યતેઽયં કરોતિ સ તથા જનઃ ॥ ૨૭॥

નાન્યા ગતિર્જનસ્યાસ્ય કિં પશ્યસિ પુનઃ પુનઃ ।
યથેચ્છસિ તથા કર્તું સમર્થાસિ મહેશ્વરિ ॥ ૨૮॥

સમુદ્ધર મહેશાનિ સઙ્કટાત્પરમોત્થિતાત્ ।
જીવનેન વિનાસ્માકં કથં સ્યાત્સ્થિતિરમ્બિકે ॥ ૨૯॥

પ્રસીદ ત્વં મહેશાનિ પ્રસીદ જગદમ્બિકે ।
અનન્તકોટિબ્રહ્માણ્ડનાયિકે તે નમો નમઃ ॥ ૩૦॥

નમઃ કૂટસ્થરૂપાયૈ ચિદ્રૂપાયૈ નમો નમઃ ।
નમો વેદાન્તવેદ્યાયૈ ભુવનેશ્યૈ નમો નમઃ ॥ ૩૧॥

નેતિ નેતીતિ વાક્યૈર્યા બોધ્યતે સકલાગમૈઃ ।
તાં સર્વકારણાં દેવીં સર્વભાવેન સન્નતાઃ ॥ ૩૨॥

ઇતિ સમ્પ્રાર્થિતા દેવી ભુવનેશી મહેશ્વરી ।
અનન્તાક્ષિમયં રૂપં દર્શયામાસ પાર્વતી ॥ ૩૩॥

નીલાઞ્જનસમપ્રખ્યં નીલપદ્માયતેક્ષણમ્ ।
સુકર્કશસમોત્તુઙ્ગવૃત્તપીનઘનસ્તનમ્ ॥ ૩૪॥

બાણમુષ્ટિં ચ કમલં પુષ્પપલ્લવમૂલકાન્ ।
શાકાદીન્ફલસંયુક્તાનનન્તરસસંયુતાન્ ॥ ૩૫॥

ક્ષુત્તૃડ્જરાપહાન્ હસ્તૈર્બિભ્રતી ચ મહાધનુઃ ।
સર્વસૌન્દર્યસારં તદ્રૂપં લાવણ્યશોભિતમ્ ॥ ૩૬॥

કોટિસૂર્યપ્રતીકાશં કરુણારસસાગરમ્ ।
દર્શયિત્વા જગદ્ધાત્રી સાનન્તનયનોદ્ભવા ॥ ૩૭॥

મોચયામાસ લોકેષુ વારિધારાં સહસ્રશઃ ।

નવરાત્રં મહાવૃષ્ટિરભૂન્નેત્રોદ્ભવૈર્જલૈઃ ॥ ૩૮॥

દુઃખિતાન્વીક્ષ્ય સકલાન્નેત્રાશ્રૂણિ વિમુઞ્ચતી ।
તર્પિતાસ્તેન તે લોકા ઓષધ્યઃ સકલા અપિ ॥ ૩૯॥

નદીનદપ્રવાહાસ્તૈર્જલૈઃ સમભવન્નૃપ ।
નિલીય સંસ્થિતાઃ પૂર્વં સુરાસ્તે નિર્ગતા બહિઃ ॥ ૪૦॥

મિલિત્વા સસુરા વિપ્રા દેવીં સમભિતુષ્ટુવુઃ ।
નમો વેદાન્તવેદ્યે તે નમો બ્રહ્મસ્વરૂપિણિ ॥ ૪૧॥

સ્વમાયયા સર્વજગદ્વિધાત્ર્યૈ તે નમો નમઃ ।
ભક્તકલ્પદ્રુમે દેવિ ભક્તાર્થં દેહધારિણિ ॥ ૪૨॥

નિત્યતૃપ્તે નિરુપમે ભુવનેશ્વરિ તે નમઃ ।
અસ્મચ્છાન્ત્યર્થમતુલં લોચનાનાં સહસ્રકમ્ ॥ ૪૩॥

ત્વયા યતો ધૃતં દેવિ શતાક્ષી ત્વં તતો ભવ ।
ક્ષુધયા પીડિતા માતઃ સ્તોતું શક્તિર્ન ચાસ્તિ નઃ ॥ ૪૪॥

કૃપાં કુરુ મહેશાનિ વેદાનપ્યાહરામ્બિકે ।
વ્યાસ ઉવાચ -
ઇતિ તેષાં વચઃ શ્રુત્વા શાકાન્સ્વકરસંસ્થિતાન્ ॥ ૪૫॥

સ્વાદૂનિ ફલમૂલાનિ ભક્ષણાર્થં દદૌ શિવા ।
નાનાવિધાનિ ચાન્નાનિ પશુભોજ્યાનિ યાનિ ચ ॥ ૪૬॥

કામ્યાનન્તરસૈર્યુક્તાન્યાનવીનોદ્ભવં દદૌ ।
શાકમ્ભરીતિ નામાપિ તદ્દિનાત્સમભૂન્નૃપ ॥ ૪૭॥

તતઃ કોલાહલે જાતે દૂતવાક્યેન બોધિતઃ ।
સસૈન્યઃ સાયુધો યોદ્ધું દુર્ગમાખ્યોઽસુરો યયૌ ॥ ૪૮॥

સહસ્રાક્ષૌહિણીયુક્તઃ શરાન્મુઞ્ચંસ્ત્વરાન્વિતઃ ।
રુરોધ દેવસૈન્યં તદ્યદ્દેવ્યગ્રે સ્થિતં પુરા ॥ ૪૯॥

તથા વિપ્રગણં ચૈવ રોધયામાસ સર્વતઃ ।
તતઃ કિલકિલા શબ્દઃ સમભૂદ્દેવમણ્ડલે ॥ ૫૦॥

ત્રાહિ ત્રાહીતિ વાક્યાનિ પ્રોચુઃ સર્વે દ્વિજામરાઃ ।
તતસ્તેજોમયં ચક્રં દેવાનાં પરિતઃ શિવા ॥ ૫૧॥

ચકાર રક્ષણાર્થાય સ્વયં તસ્માદ્ બહિઃ સ્થિતા ।
તતઃ સમભવદ્યુદ્ધં દેવ્યા દૈત્યસ્ય ચોભયોઃ ॥ ૫૨॥

શરવર્ષસમાચ્છન્નં સૂર્યમણ્ડલમદ્ભુતમ્ ।
પરસ્પરશરોદ્ઘર્ષસમુદ્ભૂતાગ્નિસુપ્રભમ્ ॥ ૫૩॥

કઠોરજ્યાટણત્કારબધિરીકૃતદિક્તટમ્ ।
તતો દેવીશરીરાત્તુ નિર્ગતાસ્તીવ્રશક્તયઃ ॥ ૫૪॥

કાલિકા તારિણી બાલા ત્રિપુરા ભૈરવી રમા ।
બગલા ચૈવ માતઙ્ગી તથા ત્રિપુરસુન્દરી ॥ ૫૫॥

કામાક્ષી તુલજા દેવી જમ્ભિની મોહિની તથા ।
છિન્નમસ્તા ગુહ્યકાલી દશસાહસ્રબાહુકા ॥ ૫૬॥

દ્વાત્રિંશચ્છક્તયશ્ચાન્યાશ્ચતુષ્ષષ્ટિમિતાઃ પરાઃ ।
અસઙ્ખ્યાતાસ્તતો દેવ્યઃ સમુદ્ભૂતાસ્તુ સાયુધાઃ ॥ ૫૭॥

મૃદઙ્ગશઙ્ખવીણાદિનાદિતં સઙ્ગરસ્થલમ્ ।
શક્તિભિર્દૈત્યસૈન્યે તુ નાશિતેઽક્ષૌહિણીશતે ॥ ૫૮॥

અગ્રેસરઃ સમભવદ્દુર્ગમો વાહિનીપતિઃ ।
શક્તિભિઃ સહ યુદ્ધં ચ ચકાર પ્રથમં રિપુઃ ॥ ૫૯॥

મહદ્યુદ્ધં સમભવદ્યત્રાભૂદ્રક્તવાહિની ।
અક્ષૌહિણ્યસ્તુ તાઃ સર્વા વિનષ્ટા દશભિર્દિનૈઃ ॥ ૬૦॥

તત એકાદશે પ્રાપ્તે દિને પરમદારુણે ।
રક્તમાલ્યામ્બરધરો રક્તગન્ધાનુલેપનઃ ॥ ૬૧॥

કૃત્વોત્સવં મહાન્તં તુ યુદ્ધાય રથસંસ્થિતઃ ।
સંરમ્ભેણૈવ મહતા શક્તીઃ સર્વા વિજિત્ય ચ ॥ ૬૨॥

મહાદેવીરથાગ્રે તુ સ્વરથં સન્ન્યવેશયત્ ।
તતોઽભવન્મહદ્યુદ્ધં દેવ્યા દૈત્યસ્ય ચોભયોઃ ॥ ૬૩॥

પ્રહરદ્વયપર્યન્તં હૃદયત્રાસકારકમ્ ।
તતઃ પઞ્ચદશાત્યુગ્રબાણાન્દેવી મુમોચ હ ॥ ૬૪॥

ચતુર્ભિશ્ચતુરો વાહાન્બાણેનૈકેન સારથિમ્ ।

દ્વાભ્યાં નેત્રે ભુજૌ દ્વાભ્યાં ધ્વજમેકેન પત્રિણા ॥ ૬૫॥

પઞ્ચભિર્હૃદયં તસ્ય વિવ્યાધ જગદમ્બિકા ।
તતો વમન્ સ રુધિરં મમાર પુર ઈશિતુઃ ॥ ૬૬॥

તસ્ય તેજસ્તુ નિર્ગત્ય દેવીરૂપે વિવેશ હ ।
હતે તસ્મિન્મહાવીર્યે શાન્તમાસીજ્જગત્ત્રયમ્ ॥ ૬૭॥

તતો બ્રહ્માદયઃ સર્વે તુષ્ટુવુર્જગદમ્બિકામ્ ।
પુરસ્કૃત્ય હરીશાનૌ ભક્ત્યા ગદ્ગદયા ગિરા ॥ ૬૮॥

દેવા ઊચુઃ
જગદ્ભ્રમવિવર્તૈકકારણે પરમેશ્વરિ ।
નમઃ શાકમ્ભરિ શિવે નમસ્તે શતલોચને ॥ ૬૯॥

સર્વોપનિષદુદ્ઘુષ્ટે દુર્ગમાસુરનાશિનિ ।
નમો માયેશ્વરિ શિવે પઞ્ચકોશાન્તરસ્થિતે ॥ ૭૦॥

ચેતસા નિર્વિકલ્પેન યાં ધ્યાયન્તિ મુનીશ્વરાઃ ।
પ્રણવાર્થસ્વરૂપાં તાં ભજામો ભુવનેશ્વરીમ્ ॥ ૭૧॥

અનન્તકોટિબ્રહ્માણ્ડજનનીં દિવ્યવિગ્રહામ્ ।
બ્રહ્મવિષ્ણ્વાદિજનનીં સર્વભાવૈર્નતા વયમ્ ॥ ૭૨॥

કઃ કુર્યાત્પામરાન્દૃષ્ટ્વા રોદનં સકલેશ્વરઃ ।
સદયાં પરમેશાનીં શતાક્ષીં માતરં વિના ॥ ૭૩॥

વ્યાસ ઉવાચ -
ઇતિ સ્તુતા સુરૈર્દેવી બ્રહ્મવિષ્ણ્વાદિભિર્વરૈઃ ।
પૂજિતા વિવિધૈર્દ્રવ્યૈઃ સન્તુષ્ટાભૂચ્ચ તત્ક્ષણે ॥ ૭૪॥

પ્રસન્ના સા તદા દેવી વેદાનાહૃત્ય સા દદૌ ।
બ્રાહ્મણેભ્યો વિશેષેણ પ્રોવાચ પિકભાષિણી ॥ ૭૫॥

મમેયં તનુરુત્કૃષ્ટા પાલનીયા વિશેષતઃ ।
યયા વિનાનર્થ એષ જાતો દૃષ્ટોऽધુનૈવ હિ ॥ ૭૬॥

પૂજ્યાહં સર્વદા સેવ્યા યુષ્માભિઃ સર્વદૈવ હિ ।
નાતઃ પરતરં કિઞ્ચિત્કલ્યાણાયોપદિશ્યતે ॥ ૭૭॥

પઠનીયં મમૈતદ્ધિ માહાત્મ્યં સર્વદોત્તમમ્ ।

તેન તુષ્ટા ભવિષ્યામિ હરિષ્યામિ તથાપદઃ ॥ ૭૮॥

દુર્ગમાસુરહન્ત્રીત્વાદ્દુર્ગેતિ મમ નામ યઃ ।
ગૃહ્ણાતિ ચ શતાક્ષીતિ માયાં ભિત્ત્વા વ્રજત્યસૌ ॥ ૭૯॥

કિમુક્તેનાત્ર બહુના સારં વક્ષ્યામિ તત્ત્વતઃ ।
સંસેવ્યાહં સદા દેવાઃ સર્વૈરપિ સુરાસુરૈઃ ॥ ૮૦॥

ઇત્યુક્ત્વાન્તર્હિતા દેવી દેવાનાં ચૈવ પશ્યતામ્ ।
સન્તોષં જનયન્ત્યેવં સચ્ચિદાનન્દરૂપિણી ॥ ૮૧॥

એતત્તે સર્વમાખ્યાતં રહસ્યં પરમં મહત્ ।
ગોપનીયં પ્રયત્નેન સર્વકલ્યાણકારકમ્ ॥ ૮૨॥

ય ઇમં શ ૃણુયાન્નિત્યમધ્યાયં ભક્તિતત્પરઃ ।
સર્વાન્કામાનવાપ્નોતિ દેવીલોકે મહીયતે ॥ ૮૩॥

ઇતિ શ્રીમદ્દેવીભાગવતે મહાપુરાણેઽષ્ટાદશસાહસ્ર્યાં સંહિતાયાં
સપ્તમસ્કન્ધે શતાક્ષીચરિત્રવર્ણનં નામાષ્ટાવિંશોઽધ્યાયઃ ॥ ૨૮ ॥

Encoded by Vishwas Bhide vrbhide at rediffmail.com
Proofread by Vishwas Bhide, PSA Easwaran

ShAkambhari Mahatmya athavA shatAkShIcharitravarNanaM

pdf was typeset on September 16, 2023

Please send corrections to *sanskrit@cheerful.com*